

ENDONEZYA

ÜLKE BİLGİ NOTU

TİM Ekonomik Araştırmalar
KASIM 2022

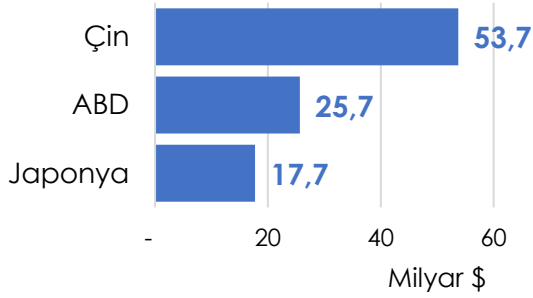

ENDONEZYA ÜLKE BİLGİ NOTU

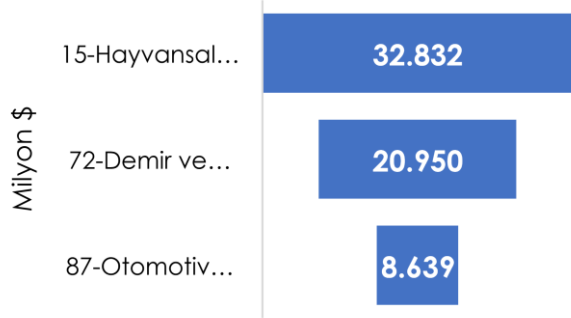
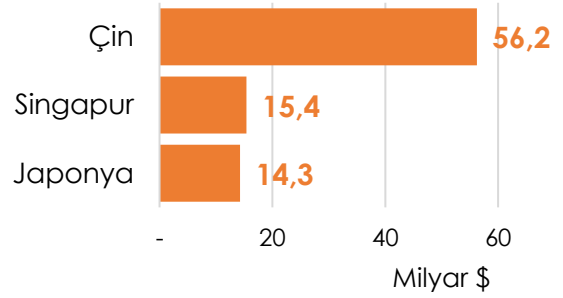

GSYH	1,2 trilyon \$
GSYH BÜYÜME HIZI	%3,7
KİŞİ BAŞINA GSYH	4.292 \$
ENFLASYON	%1,6
İŞSİZLİK	%3,8
TİCARET ANLAŞMAMIZ	STA (Müzakere)

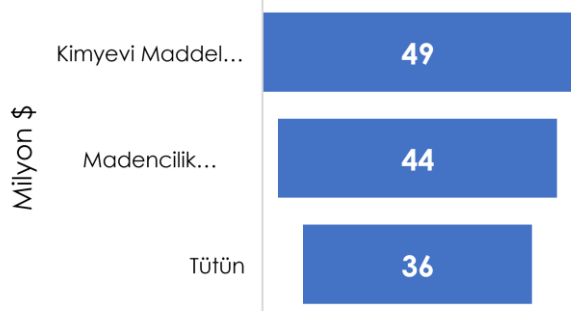
İHRACAT 228,2 Milyar \$

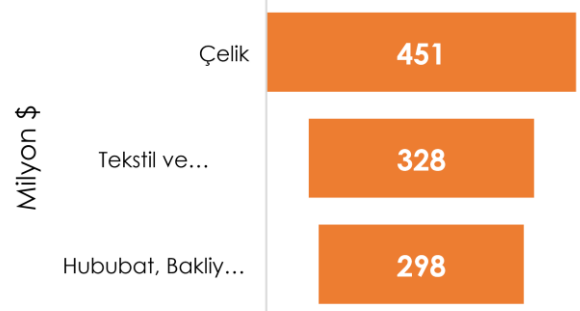
İTHALAT 195,7 Milyar \$

TÜRKİYE'NİN ENDONEZYA'YA İHRACATI 312,2 Milyon \$

TÜRKİYE'NİN ENDONEZYA'DAN İTHALATI 1,8 Milyar \$

I-GİRİŞ

Genel Görünüm

Resmi Adı	Endonezya Cumhuriyeti
Nüfus	276 milyon (Dünya Bankası 2021)
Yüzölçümü	1.905 bin km ²
Dil	Endonezce
Başkent	Cakarta (Nusantara 2024)
Para Birimi	Endonezya Rupisi (1.000 IDR = 1,2 TRY)
Yönetim Şekli	Başkanlık Sistemi
Devlet Başkanı	Joko Widodo
GSYH	1,2 trilyon \$ (Dünya Bankası 2021)
Kişi Başına GSYH	4.292 \$ (Dünya Bankası 2021)
GSYİH Büyüme Hızı	%3,7 (Dünya Bankası 2021)
Enflasyon Oranı	%1,6 (Dünya Bankası 2021)
İşsizlik Oranı	%3,8 (Dünya Bankası 2021)
Toplam İhracat	228,2 milyar \$ (TradeMap 2021)
Toplam İthalat	195,7 milyar \$ (TradeMap 2021)
Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	312,2 milyon \$ (TÜİK 2021)
Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	1,8 milyar \$ (TÜİK 2021)
Türkiye ile Ticaret Anlaşması	STA (Müzakere)

Değerlendirme

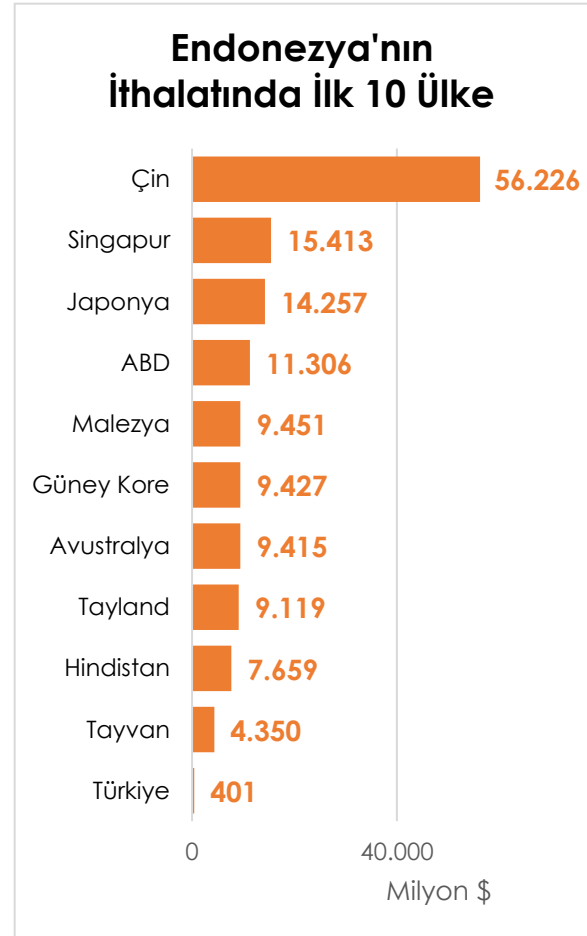
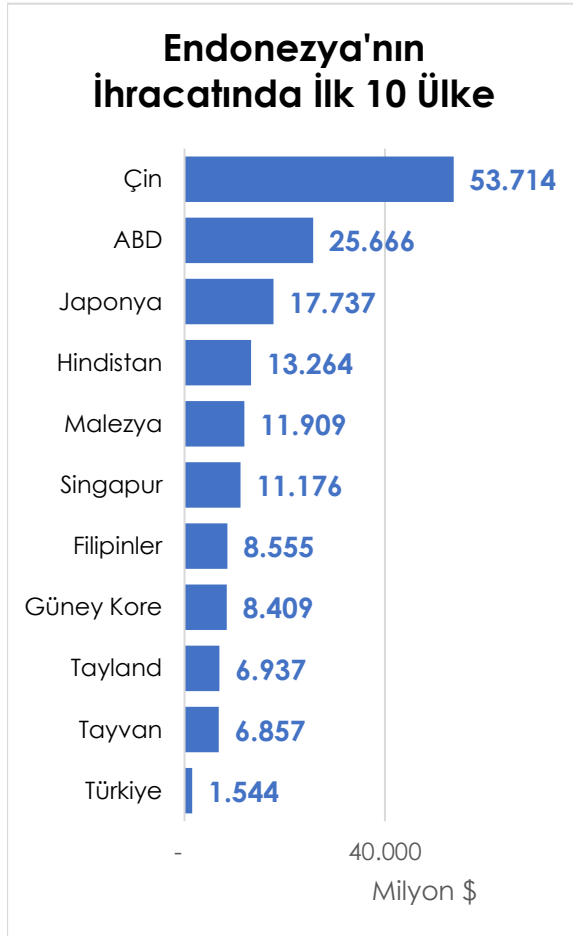
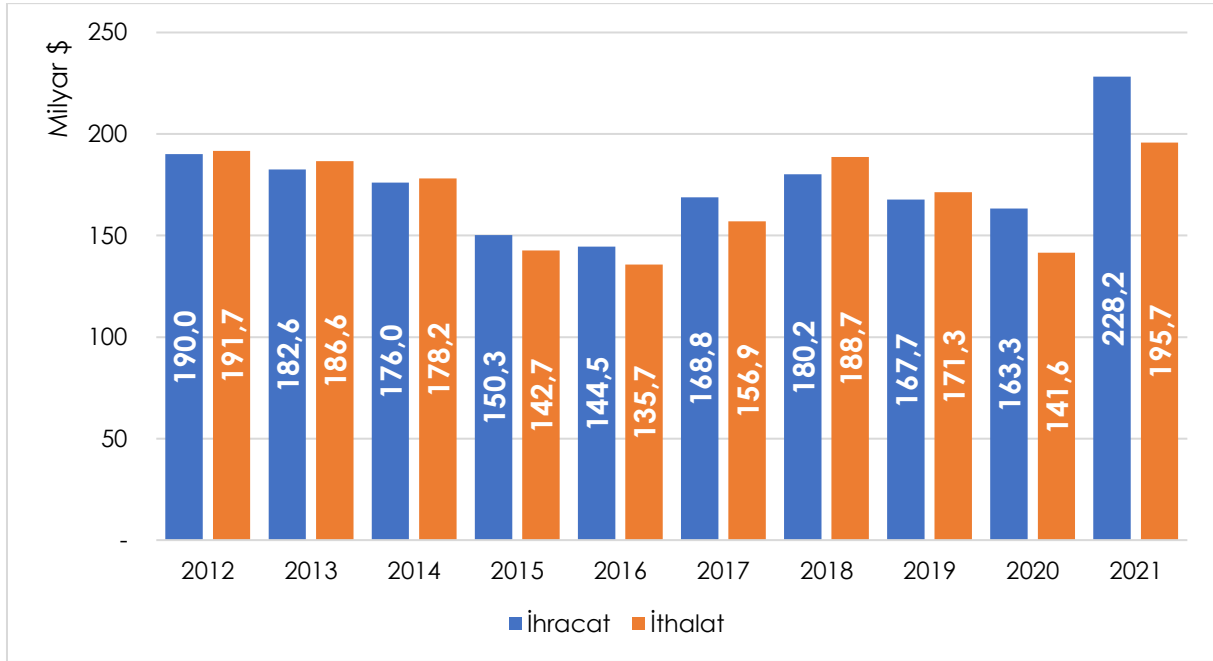
Endonezya Güneydoğu Asya'daki en büyük ekonomidir. Endonezya, 022 yılı itibariyle 196 ülke arasında dünyanın 17. ekonomisidir. IMF tarafında yapılan tahminlere göre 2023 yılında GSYH'nin 1,4 trilyon \$ ve yıllık ortalama enflasyon oranının yüzde 5,5 olacağı tahmin edilmektedir.

Endonezya Hükümeti tarafından yeni ulusal başkent (Nusantara) gelecekte orta ve uzun vadeli yatırımlar açısından çeşitli fırsatlar sağlayacağı bildirilmiştir. Bu kapsamda Endonezya, Doğu Kalimantan'daki yeni başkent ve çevresindeki bölgeler için ekonomik kalkınma planı tasarlamaktadır. Bu çerçevede, Samarinda bölgesinde yenilenebilir enerji üretimi ve Balikpapan bölgesinde petrol, gaz ve petrokimya sektörlerinde önemli yatırımların yapılacağı bildirilmiştir. Ayrıca, yatırım planları arasında sağlık ve eczacılık, sürdürülebilir tarım, eko-turizm, kimyasal malzeme endüstrisi ve düşük karbonlu enerji endüstrisinden oluşan altı sanayi kümesinin kurulması öngörülmektedir.

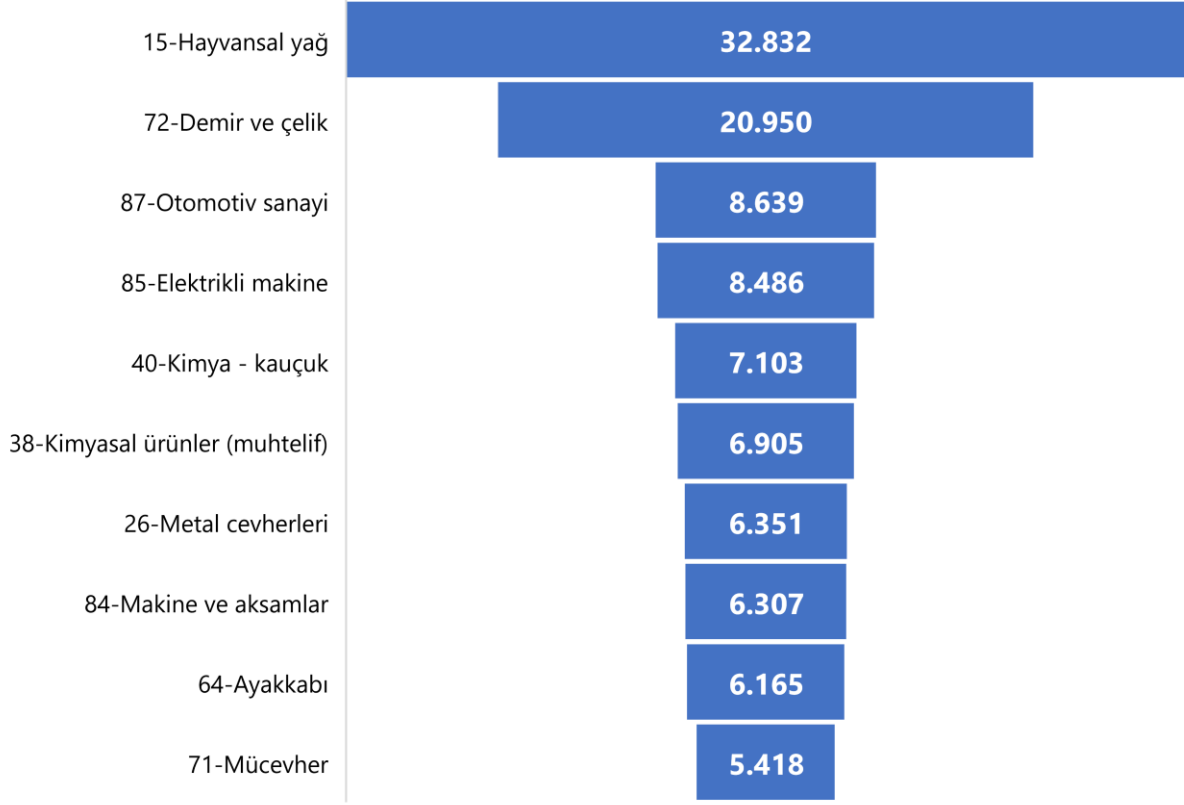
Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

II-ENDONEZYA'NIN DIŞ TİCARETİ

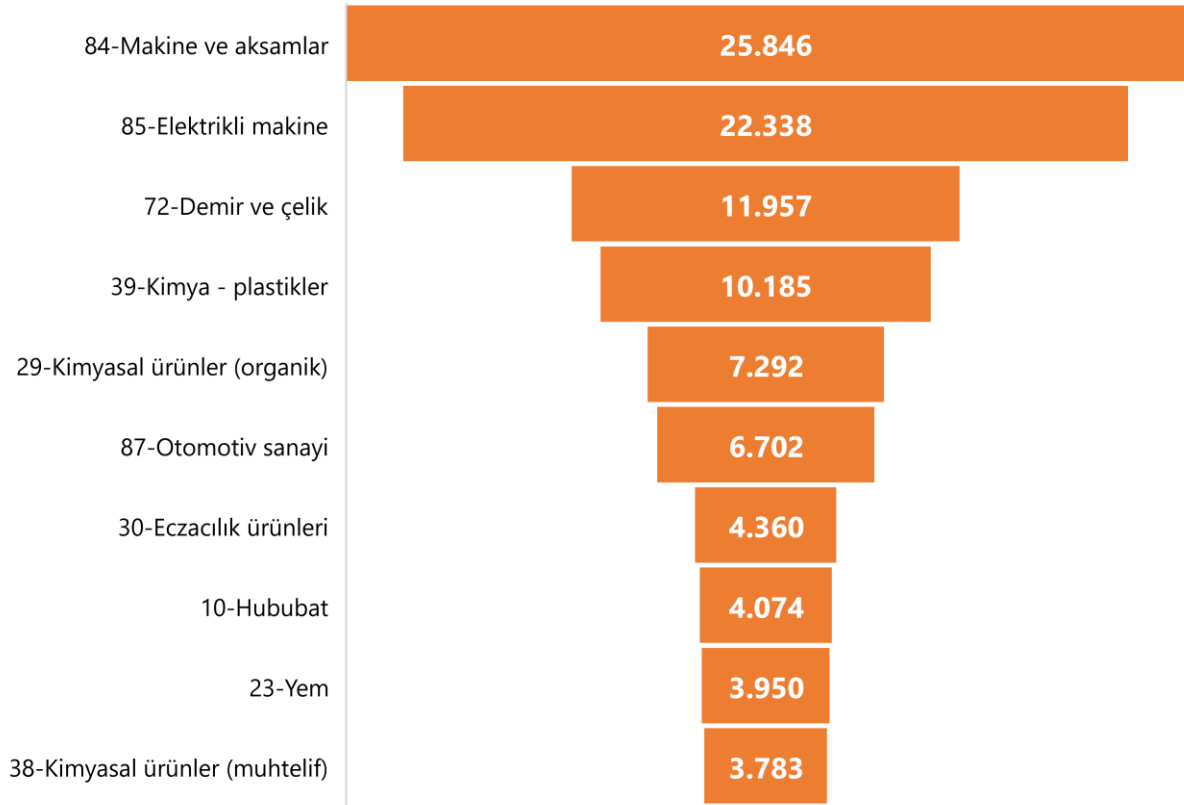
(TradeMap, 2012-2021)

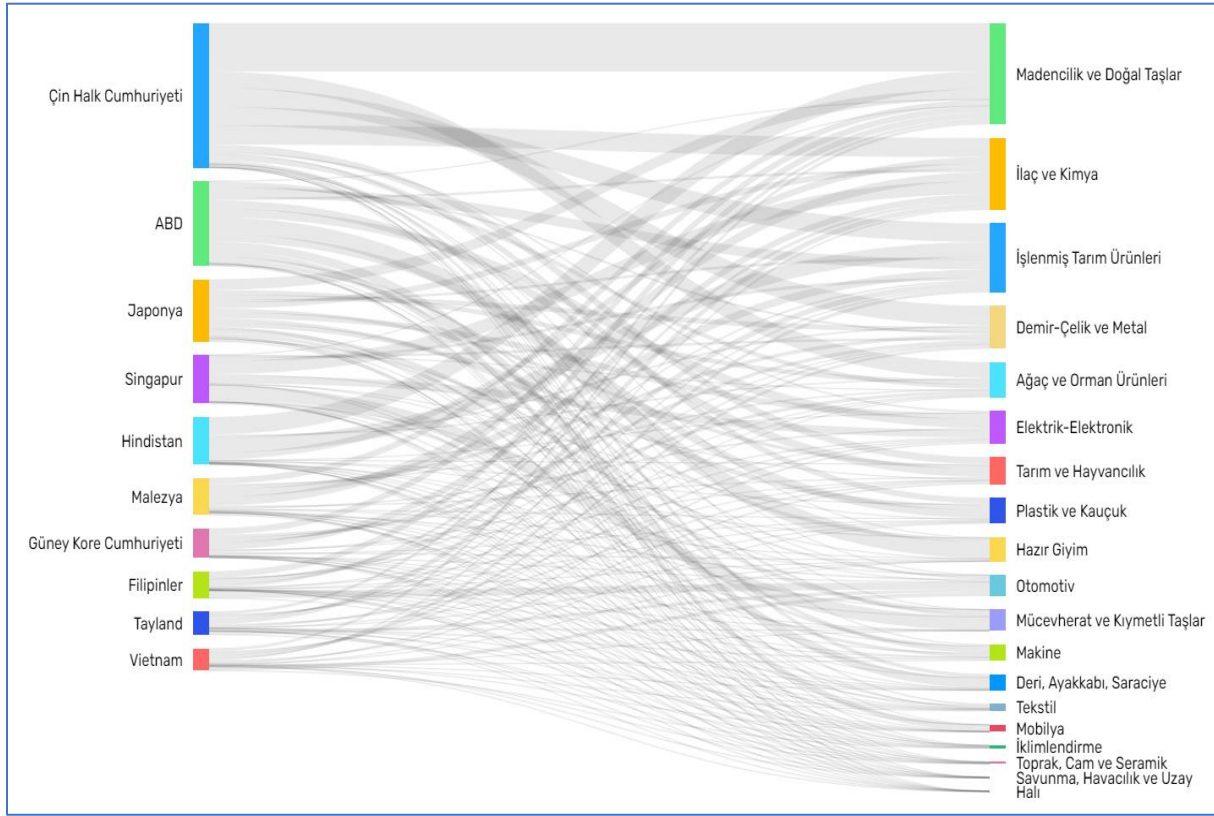
Endonezya'nın İhracatında İlk 10 Ürün (milyon \$)

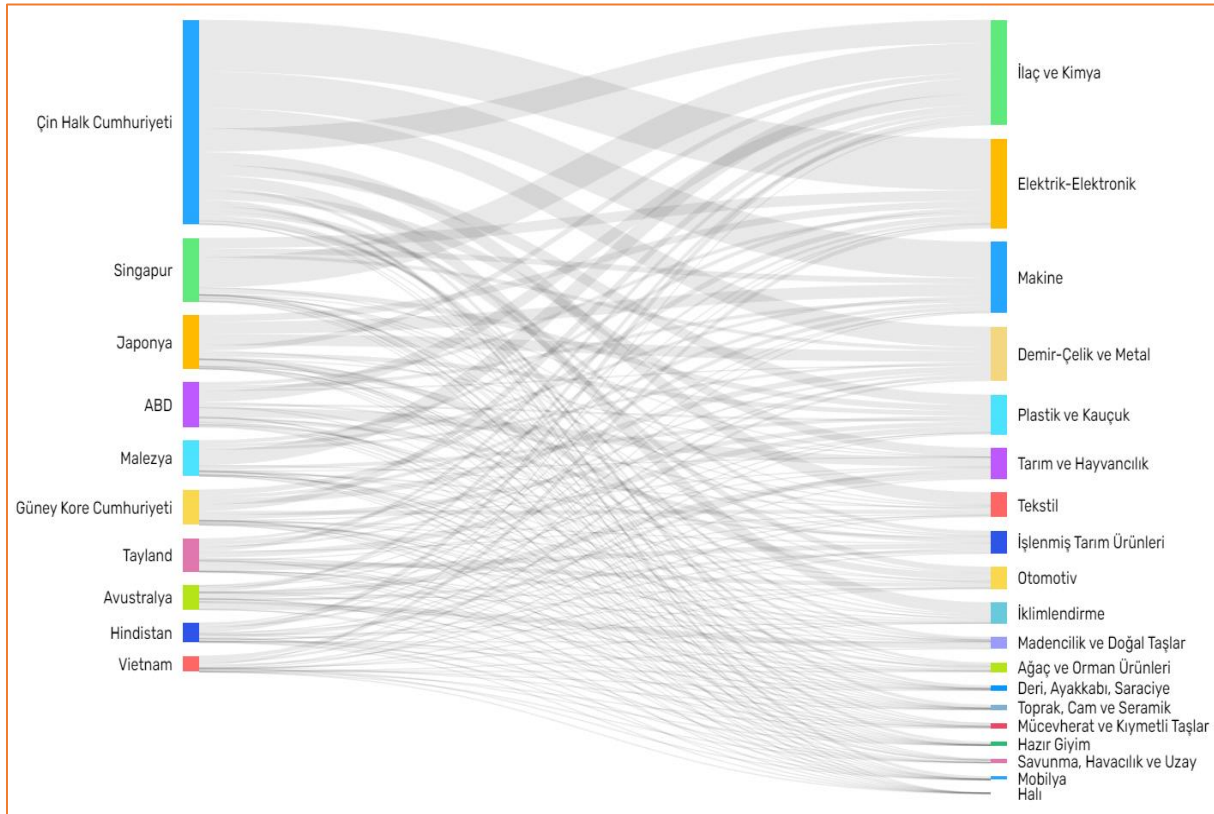
Endonezya'nın İthalatında İlk 10 Ürün (milyon \$)

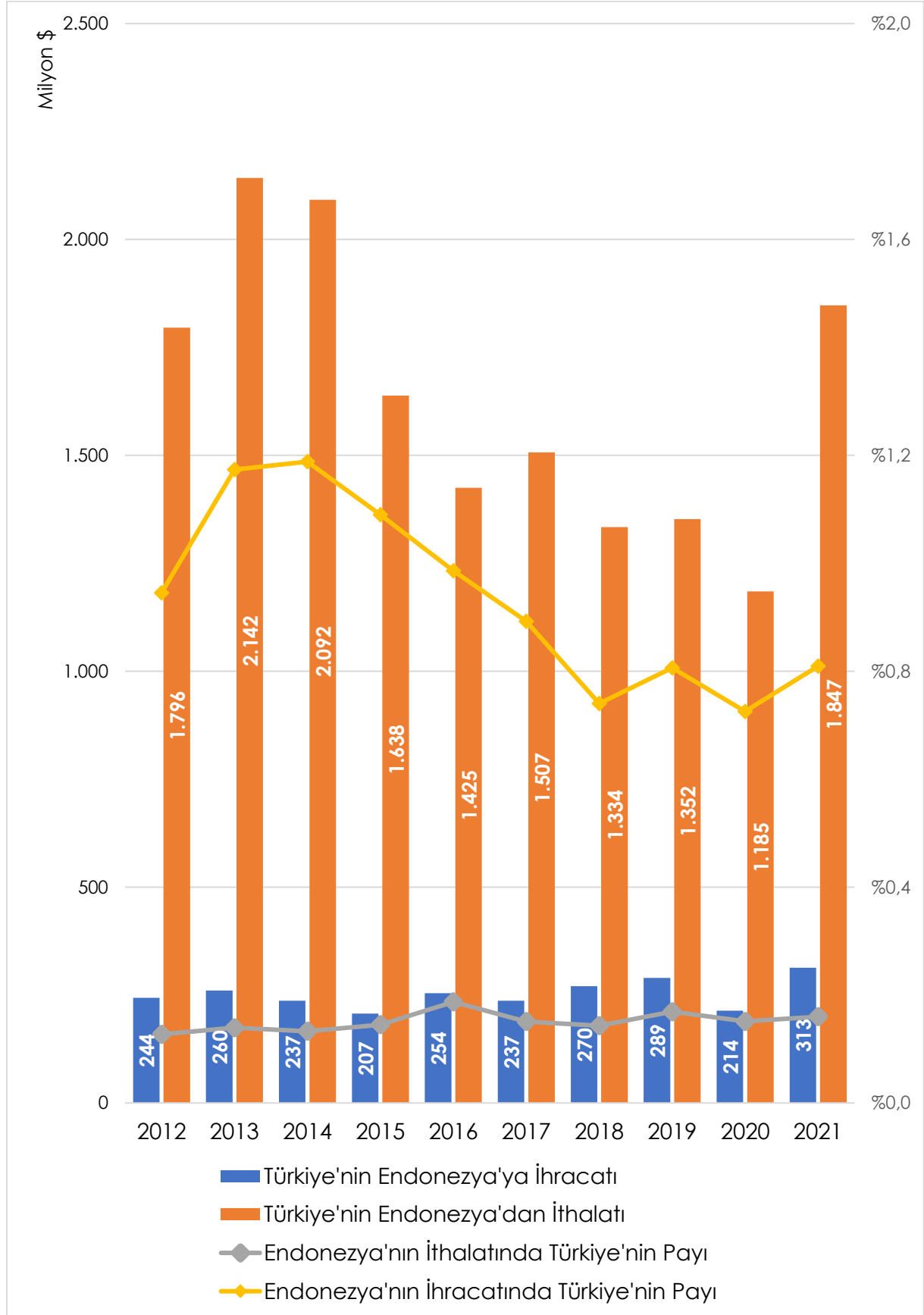
Endonezya'nın İhracatında Sektörlere Göre Ülkeler (2020)

Endonezya İthalatında Sektörlere Göre Ülkeler (2020)

III-ENDONEZYA-TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

Endonezya'ya İhracatımızda Sektörler (TİM, TÜİK, 2021)

SEKTÖR	2020 (x1000\$)	2021 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	213.799	312.185	%46,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	44.453	48.834	%9,9
Madencilik Ürünleri	5.842	44.016	%653,5
Tütün	21.820	36.127	%65,6
Makine ve Aksamları	26.881	24.179	-%10,1
Tekstil ve Hammaddeleri	13.600	24.030	%76,7
Savunma ve Havacılık Sanayii	27.606	22.215	-%19,5
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	22.026	22.018	%0,0
İklimlendirme Sanayii	6.345	13.437	%111,8
Elektrik ve Elektronik	15.900	11.060	-%30,4
Otomotiv Endüstrisi	3.899	6.301	%61,6
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	4.098	5.934	%44,8
Demir ve Demir Dışı Metaller	5.968	5.497	-%7,9
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	2.045	3.075	%50,4
Deri ve Deri Mamulleri	1.673	2.749	%64,2
Çelik	5.875	2.243	-%61,8
Fındık ve Mamulleri	1.176	1.795	%52,6
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1.283	1.674	%30,4
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.033	1.367	%32,4
Halı	3.042	1.297	-%57,4
Mücevher	11	892	%7698,0
Meyve Sebze Mamulleri	429	615	%43,3
Zeytin ve Zeytinyağı	764	597	-%21,8
Kuru Meyve ve Mamulleri	175	426	%143,3
Yaş Meyve ve Sebze	955	263	-%72,5
Gemi, Yat ve Hizmetleri	24	73	%205,6
Diğer Sanayi Ürünleri	155	12	-%92,1
Süs Bitkileri ve Mamulleri	0	1	-

Endonezya'dan İthalatımızda Sektörler (TİM, TÜİK, 2021)

SEKTÖR	2020 (x1000\$)	2021 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	1.184.813	1.847.385	%55,9
Çelik	102.735	450.750	%338,7
Tekstil ve Hammaddeleri	253.829	328.209	%29,3
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	215.524	298.488	%38,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	213.323	291.248	%36,5
Elektrik ve Elektronik	102.282	134.862	%31,9
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	74.008	86.563	%17,0
Demir ve Demir Dışı Metaller	48.710	78.224	%60,6
Deri ve Deri Mamulleri	49.960	49.651	-%0,6
Otomotiv Endüstrisi	52.618	47.736	-%9,3
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	22.893	24.134	%5,4
İklimlendirme Sanayii	11.935	18.761	%57,2
Kuru Meyve ve Mamulleri	7.920	14.104	%78,1
Makine ve Aksamları	13.704	9.124	-%33,4
Diğer Sanayi Ürünleri	7.173	8.075	%12,6
Madencilik Ürünleri	3.704	2.413	-%34,8
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	950	1.266	%33,3
Meyve Sebze Mamulleri	619	1.116	%80,4
Tütün	833	999	%19,9
Savunma ve Havacılık Sanayii	556	610	%9,7
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	772	501	-%35,1
Mücevher	557	309	-%44,5
Yaş Meyve ve Sebze	127	61	-%52,2
Zeytin ve Zeytinyağı	10	19	%87,5
Halı	10	17	%70,0
Fındık ve Mamulleri	31	6	-%82,2
Süs Bitkileri ve Mamulleri	4	5	%25,0
Gemi, Yat ve Hizmetleri	0	1	-

Endonezya'ya İhracatımızda Sektörler (TİM, TÜİK, Ocak-Ekim Dönemi)

SEKTÖR	2021 (x1000\$)	2022 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	249.250	283.097	%13,6
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	40.927	50.860	%24,3
Savunma ve Havacılık Sanayii	5.904	31.216	%428,7
Makine ve Aksamları	18.965	27.127	%43,0
Tütün	32.612	21.228	-%34,9
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	19.520	16.591	-%15,0
Tekstil ve Hammaddeleri	21.297	14.822	-%30,4
İklimlendirme Sanayii	5.651	11.342	%100,7
Madencilik Ürünleri	39.057	11.179	-%71,4
Elektrik ve Elektronik	8.962	10.997	%22,7
Otomotiv Endüstrisi	4.904	10.866	%121,6
Demir ve Demir Dışı Metaller	4.958	6.786	%36,9
Halı	1.035	5.833	%463,7
Çelik	2.034	4.400	%116,3
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	5.173	4.142	-%19,9
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.000	2.150	%115,0
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	2.364	2.142	-%9,4
Deri ve Deri Mamulleri	1.941	2.026	%4,4
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1.301	1.578	%21,3
Fındık ve Mamulleri	1.507	1.562	%3,7
Kuru Meyve ve Mamulleri	178	952	%435,5
Zeytin ve Zeytinyağı	576	441	-%23,4
Meyve Sebze Mamulleri	481	431	-%10,4
Mücevher	449	380	-%15,2
Yaş Meyve ve Sebze	196	199	%1,6
Gemi, Yat ve Hizmetleri	62	12	-%80,3
Diğer Sanayi Ürünleri	12	12	-%3,6
Süs Bitkileri ve Mamulleri	1	0	-%100,0

Endonezya'dan İthalatımızda Sektörler (TİM, TradeMap, Ocak-Ağustos Dönemi)

SEKTÖR	2021 (x1000\$)	2022 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM	1.162.548	1.867.196	%60,6
Çelik	252.281	517.673	%105,2
Tekstil ve Hammaddeleri	210.388	308.024	%46,4
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	193.570	249.137	%28,7
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	209.992	240.881	%14,7
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	39.043	233.975	%499,3
Demir ve Demir Dışı Metaller	48.600	85.280	%75,5
Elektrik ve Elektronik	87.893	77.900	-%11,4
Deri ve Deri Mamulleri	36.375	59.883	%64,6
Otomotiv Endüstrisi	36.629	21.666	-%40,9
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	14.518	19.231	%32,5
İklimlendirme Sanayii	12.260	12.213	-%0,4
Kuru Meyve ve Mamulleri	9.078	11.130	%22,6
Makine ve Aksamları	1.833	10.099	%451,0
Madencilik Ürünleri	1.165	8.229	%606,3
Diğer Sanayi Ürünleri	5.246	7.642	%45,7
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.028	1.075	%4,6
Tütün	730	1.030	%41,1
Meyve Sebze Mamulleri	894	915	%2,3
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	260	687	%164,2
Mücevher	208	322	%54,6
Savunma ve Havacılık Sanayii	405	101	-%75,1
Süs Bitkileri ve Mamulleri	2	29	%1350,0
Yaş Meyve ve Sebze	35	25	-%28,0
Zeytin ve Zeytinyağı	10	23	%130,5
Halı	8	17	%112,5
Fındık ve Mamulleri	5	8	%57,4
Gemi, Yat ve Hizmetleri	1	0	-%66,9

III-ENDONEZYA'YA İHRACATTA POTANSİYEL

Ürün Grupları Bazında Potansiyeli Yüksek Ürünler

(Ticaret Bakanlığı, Kolay İhracat Platformu)

1	İlaç ve Kimya
290244	Ksilen izomerleri karışımları
283620	Disodyum karbonat
382483	Kimya ve bağlı sanayilerde kullanılan Tris (2,3-dibromopropil) fosfat içeren karışımlar ve müstahzarlar
290220	Benzen (benzol)
290373	Diklorofloroetanlar (HCFC-141, 141b)

2	Tarım ve Hayvancılık
051199	Diğer hayvanların ürünleri ve karada bulunan cansız hayvanlar
080810	Elma (taze)
050290	Porsuk kılları veya fırça imali için diğer kıllar ile bu kılların döküntüleri
100829	Darı (cin ve kum darı); tohumluk olanlar HARIÇ
020110	Büyükbaş hayvanlarının karkas ve yarım karkasları; taze veya soğutulmuş

3	Demir-Çelik ve Metal
810790	Kadmiyumdan mamuller
911180	Saatlerin diğer zarfları
820240	Adi metallerden zincir halinde olan testere ağızları
820160	Adi metallerden tarım, hayvancılık ve ormancılıkta kullanılan çit makasları, iki elle kullanılan budama makasları ve benzeri makaslar
721891	Paslanmaz çelikten yarı mamüller; enine kesiti dikdörtgen (kare hariç)

4	Makine
841920	Tıbbi, cerrahi veya laboratuvar sterilizatörleri
950621	Rüzgar sörfleri
845941	Metaller için diğer rayba tezgahları; nümerik kontrollü olanlar
950730	Olta makaraları
950651	Tenis raketleri (fileli olsun olmasın)

5	Elektrik-Elektronik
901050	Sinema veya fotoğraf laboratuvarları için diğer malzeme ve cihazlar ve negatoskoplar
854040	Tek renkli veri-grafik gösterge tüpleri ve fosfor ekran noktaları < 0.4 mm olan renkli veri-grafik gösterge tüpleri
901890	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan diğer alet ve cihazlar
853329	Diğer sabit elektrik rezistansları; güç kapasitesi > 20 W
910812	Elektrikle çalışan dijital cep veya kol saati makinaları (tamamlanmış veya birleştirilmiş)

6	Tekstil
550190	Diğer sentetik filament demetleri
550410	Suni devamsız; viskoz ipeğinden, karde edilmemiş, taranmamış veya iplik imali için başka şekilde bir işlem görmemiş
551442	Dokunmuş mensucat; devamsız poliester lifler ağırlıklı fakat < %85, 3'lü veya 4'lü dimi, pamukla karışık, m2 > 170gr, baskılı
551443	Dokunmuş diğer mensucat; devamsız poliester lifler ağırlıklı fakat < %85, pamukla karışık, m2 > 170gr, baskılı
520611	Tek kat pamuk ipl.(dikiş ipliği hariç); pamuk ağırlıklı fakat < %85, penyelenmemiş lif., desiteks =>714.29, metrik no <= 14, perakende için olmayan

7	Ağaç ve Orman Ürünleri
440111	Yakmaya mahsus iğne yapraklı ağaçlar; kütük, odun, çalı-çırpı demetleri halinde veya benzeri şekillerde
440312	İğne yapraklı olmayan ağaçlar; boya, kreozot veya diğer koruyucularla işlem görmüş
440796	Huş (Betula spp.) ağacından kereste; kalınlık > 6mm
440831	Meranti (Koyu Kırmızı, Açık Kırmızı ve Bakau) (tropikal) ağaçlarından kereste; kalınlık <= 6mm
440112	Yakmaya mahsus iğne yapraklı olmayan ağaçlar; kütük, odun, çalı-çırpı demetleri halinde veya benzeri şekillerde

8	Hazır Giyim
620729	Erkek/erkek çocuk için gece gömlekleri ve pijamalar; dokunabilir diğer maddelerden (örülmemiş veya kroşe olmayan)
611120	Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı; pamuktan (örme veya kroşe)
611595	Diğer çoraplar; pamuktan (örme veya kroşe)
610729	Erkek/ erkek çocuk için gece gömlekleri ve pijamalar; dokumaya elverişli diğer maddelerden (örme veya kroşe)
610719	Erkek/ erkek çocuk için külotlar ve slipler; dokumaya elverişli diğer maddelerden (örme veya kroşe)

9	İşlenmiş Tarım Ürünleri
160417	Yılan balıkları; hazırlanmış veya konserve edilmiş (bütün veya parça halinde)
160415	Uskumru; hazırlanmış veya konserve edilmiş (bütün veya parça halinde)
230660	Palm cevizi veya palm bademi yağlarının ekstraksiyonundan (özütleme) arta kalan küspe ve diğer katı artıklar
230649	Rep veya kolza tohumu yağlarının (düşük erusik asit muhtevalı olanlar HARİÇ) ekstraksiyonundan (özütleme) arta kalan küspe ve diğer katı artıklar
200310	Mantarlar (Agaricus cinsi); sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş

10	Plastik ve Kauçuk
392114	Rejenere selülozdan levha, yaprak, film, folyo ve şerit (gözenekli)
401036	Transmisyon kolonu; sonsuz senkronize, vulkanize kauçuktan, 150cm < çevre <= 198cm
401150	Bisikletlerde kullanılanlar kauçuktan yeni dış lastikler
961310	Tekrar doldurulamayan gazlı cep çakmakları
401692	Yazı silme lastiği; sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan

11	Madencilik ve Doğal Taşlar
262021	Kurşunlu benzin tortuları ve vuruntuyu önleyici kurşunlu bileşiklerin tortuları (başlıca içeriği kurşun olan)
250860	Mülit
250300	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)
261610	Gümüş cevherleri ve zenginleştirilmiş gümüş cevherleri
251741	Mermerin granül, parçacık ve tozları

12	Otomotiv
870220	Yolcu taşımaya mahsus taşıtlar; hem dizel veya yarı dizel hem de tahrik gücü veren elektrik motorlu, taşıma kapasitesi >= 10 kişi
860691	Kendinden hareketli olmayan yük taşımaya mahsus örtülü veya kapalı vagonlar
860390	Kendinden hareketli diğer demiryolu veya tramvay vagonları
860630	Kendinden hareketli olmayan, yük taşımaya mahsus, kendinden boşaltma tertibatlı vagonlar
870830	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu kara taşıtları için frenler, servo-frenler ve bunların aksam ve parçaları

13	Toprak, Cam ve Seramik
681299	İşlenmiş diğer amyant lifler, amyant ile diğer karışımlar, amyant ve magnezyum karbonat esaslı diğer karışımlar ve bunlardan diğer eşya
681140	Amyant içeren amyant-çimentodan, amyant içeren selülozlu çimentodan ve amyant içeren benzerlerinden eşya
681280	İşlenmiş krosidolit amyant lifleri, krosidolit amyant veya krosidolit amyant ve krosidolit magnezyum karbonat esaslı karışımlar; bu karışımlardan eşya
700232	Isıya dayanıklı camdan borular; genleşme katsayısı $\leq 5 \times 10^{-6}$ /Kelvin
681389	Amyant içermeyen esaslı mineral maddeler veya selüloz olan sürtünmeyi temin edici diğer maddeler ve bunların garnitürleri

14	Deri, Ayakkabı, Saraciye
420600	Bağırsak, kursak, mesane ve veterden mamul eşya
640312	Kayak ayakkabıları, kuzey disiplini kayak ayakkabıları ve kar sörfü için ayakkabılar; yüzü deriden, dış tabanı kauçuktan, plastikten veya köseleden
410330	Domuzların ham derileri
640220	Ayakkabı; kayışların/şeritlerin tabandaki deliklerden geçirilerek ayakkabı yüzü tabana tutturulmuş, dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden
640199	Diğer ayakkabılar; dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik, bileği ve dizi örtmeyen, su geçirmez, yüzü perçin, çivi, vida, vb. işlemlerle tutturulmamış

15	İklîmlendirme
848180	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için diğer musluklar, diğer valfler, vb. diğer cihazlar
841370	Sıvılar için santrifüj pompalar
401693	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan (gözenekli kauçuktan HARIÇ) conta, rondela ve diğer eşya
841360	Sıvılar için döner deplasmanlı (pozitif hareketli) pompalar
903210	Termostatlar

16	Mücevherat ve Kıymetli Taşlar
710900	Altın kaplamalı gümüşler veya adi metaller (işlenmemiş veya yarı işlenmiş)
710410	Piezo - elektrik kuvarsları
710420	Sentetik/terkip yoluyla elde edilen kıymetli veya yarı kıymetli diğer taşlar; işlenmemiş veya basit bir şekilde kesilmiş veya kabaca yontulmuş
710229	Diğer elmaslar (sanayide kullanılan)
711039	Rodyum; yarı işlenmiş

17	Mobilya
660390	Şemsiye, baston, kamçı, kırbaç için diğer aksam, süs ve teferruat
940290	Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan diğer mobilyalar ve aksam ve parçaları
940530	Noel ağaçlarında kullanılan elektrikli aydınlatıcılar
660320	Şemsiyelerin bir araya getirilmiş tel mesnetleri (mil üzerine monte edilenler dahil)
940140	Yatak haline getirilebilen oturmaya mahsus mobilyalar; kamp veya bahçede kullanılanlar HARIÇ

18	Halı
570220	Dokunmuş yer kaplamaları; Hindistan cevizi (koko) liflerinden, tuftte veya floke edilmemiş
570242	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında, hazır eşya halinde olan, tuftte/floke edilmemiş
570291	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; yün veya ince hayvan kıllarından, hav yapısında olmayan, hazır eşya halinde olan, tuftte veya floke edilmemiş
570250	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında olmayan, hazır eşya halinde olmayan, tuftte veya floke edilmemiş
570232	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında, hazır eşya halinde olmayan, tuftte/floke edilmemiş

19	Savunma, Havacılık ve Uzay
930120	Roket fırlatıcılar, alev-atıcılar, el bombası atıcıları, torpil tüpleri
901310	Silahlar için teleskopik dürbün, periskoplar, 84, 85, 90. fasıllardaki makina, alet, cihaz veya tertibatın aksam ve parçasını teşkil eden teleskoplar
840721	Deniz taşıtları için dıştan takma kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)
930190	Diğer harp silahları
930621	Av tüfekleri için fişekler